

2025-04-28

Dnr X25-90070
Ju2025/00311

Justitiedepartementet

Yttrande över promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands (Ds 2025:1)

Rättsmedicinalverket som har ombetts att yttra sig över ovan nämnda promemoria har med utgångspunkt från den verksamhet som myndigheten bedriver följande synpunkter.

Rättsmedicinalverket menar att det bör övervägas om livstidsdömda ska undantas från att placeras utomlands. Myndigheten instämmer i bedömningen att livstidsdömda som ska genomgå utredning om risk för återfall inte kan vara placerade utomlands. Myndigheten vill dock framföra att om livstidsdömda dessförinnan i betydande utsträckning verkställer straffet utomlands är det sannolikt något som kommer att påverka det underlag som myndigheten har att tillgå vid riskutredningen enligt 10 § lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid negativt.

Om personal som interagerar och observerar den intagne talar annat språk än svenska är förutsättningarna sämre att förstå och beskriva händelser och den dömdes agerande under verkställigheten. Dokumentation av skötsamhet, genomgången programverksamhet och samspel med personal och medintagna är viktiga delar av underlaget för bedömningen av risk för återfall i brottslighet. Verkställighet utomlands kan även föranleda ökade behov av översättning av omfattande dokumentation.

Enligt förslaget förefaller möjligheten till permissionsgång vara utesluten i samband med verkställighet utomlands. Om ändringarna riskerar att leda till en negativ påverkan på livstidsdömdas möjligheter till permissioner är det också negativt ur riskbedömningshänseende. Det är sammanfattningsvis, med utgångspunkt i Rättsmedicinalverkets möjligheter att ge ett fullgott underlag vid rättens prövning av om omvandling av fängelse på livstid, problematiskt att placera livstidsdömda utomlands.

Myndigheten efterfrågar även vidare överväganden om vad som ska gälla i de fall det förordnas om läkarundersökning enligt 7 § lagen (1991:2041) om personutredning i brottmål, m.m. eller rättspsykiatrisk undersökning av person som verkställer straff utomlands. Rättsmedicinalverket finner vid en preliminär bedömning att sådana undersökningar kommer att behöva genomföras genom att personen för ändamålet överförs till Sverige. Undersökningarna behöver genomföras medan personen vistas hos Kriminalvården i Sverige. Även om det torde vara fråga om relativt få fall kan dessa fall förutsätta en inte obetydlig logistik

och därmed risk för behov av ytterligare tid för avgivande av myndighetens intyg eller utlåtande.

Vad gäller avsnittet om drogkontroller vill Rättsmedicinalverket framföra att det är oklart om den ordning som i dag gäller med post och provresultat som skickas elektroniskt till respektive anstalt kan gälla vid verkställighet utomlands.

Rättsmedicinalverket bedömer preliminärt att det blir nödvändigt att nyttja ett laboratorium i det mottagande landet för analys av drogprover.

Rättsmedicinalverket menar att det i så fall måste bli fråga om ett ackrediterat laboratorium. Att Rättsmedicinalverket ska göra analyserna försvåras av transporttiden för proverna som kan påverka analysresultatet. Det bör därför övervägas om administration och analys av drogprover ska ske i det mottagande landet och att detta utgör en del i den överenskommelse som ingås med anledning av förhyrning av anstaltsplatser utomlands. Analysbeställning och svarsrapportering sker idag elektroniskt, vilket kan förutsätta ytterligare överväganden i denna del.

Myndigheten vill avslutningsvis, i anslutning till vad som anförs i promemorians avsnitt 13.10.3 om åldersbedömning i asylärenden, tillägga att åldersbedömningar även kan aktualiseras i brottmål och att motsvarande princip bör gälla då, att den intagne under tiden för undersökningen placeras i Sverige.

Detta yttrande har beslutats av tf. generaldirektören Lovisa Strömberg. Föredragande har varit verksjuristen Olof Larsson. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Anton Svensson deltagit.

Lovisa Strömberg

Olof Larsson